

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПЕТРА МОГИЛИ

Медичний інститут

Кафедра гігієни, соціальної медицини та громадського здоров'я

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Н. М. Іщенко

2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Психіатрія, наркологія»

Спеціальність 222 «Медицина»

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Гарант освітньої програми
Директор інституту
Начальник НМВ

Шеремет Л.В.
Зюзін В.О.
Клименко М.О.
Грищенко Г.В.
Шкірчак С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Психіатрія, наркологія	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»	
Спеціальність	222 «Медицина»	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	Медицина	
Рівень вищої освіти	Магістр	
Статус дисципліни	Нормативна	
Курс навчання	4 рік	
Навчальний рік	2019 – 2020	
Номер(и) семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	8-й	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	3 кредити / 90 годин	
Структура курсу: – лекції – практичні заняття – годин самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	10 год. 50 год. 30 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	66,6 %	
Мова викладання	українська	
Форма проміжного контролю (якщо є)		
Форма підсумкового контролю	Диференційований залік – 8-й семестр	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психіатрія, наркологія» є ознайомлення студентів з основними проблемами психіатрії, наркології на сучасному етапі розбудови суспільства; уміти визначати предмет і завдання психіатрії та наркології, класифікувати психічні розлади та орієнтуватися в питаннях організації психіатричної допомоги.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Психіатрія, наркологія» є формування системи знань, професійних умінь та практичних навичок, що складають основу майбутньої професійної діяльності та формування навичок викладання на додипломному етапі навчання фахівців у ЗВО з діагностики та лікування психічних захворювань та розладів поведінки, що в сукупності готує основу майбутньої професійної діяльності у якості викладача ЗВО, науковця-дослідника у сфері клінічної медицини.

Очікувані результати навчання. В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

- розвинути здатність демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівню, самореалізації;
- інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій;
- виявляти невирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення;
- формулювати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження;
- розробляти дизайн та план наукового дослідження; виконувати оригінальне наукове дослідження; пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників;
- володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності;
- аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження;
- впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство; презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій; розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері;
- організовувати освітній процес; оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення;
- організовувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди); дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами;
- дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів
- здобуття знань, навичок та вмінь щодо етики і методології наукового дослідження; сучасних методів наукового дослідження у медицині, психіатрії та наркології та суміжних спеціальностях відповідно до напрямку наукового проекту;
- поглибленого вивчення спеціальності за напрямком наукового дослідження - психіатрії;
- розвитку мовних компетенцій та комунікаційних навичок, засвоєння технології презентації результатів наукового дослідження та інших компетенцій.

В результаті вивчення дисципліни «Психіатрія, наркологія» студент **має вміти:**

- провести клінічне обстеження хворого та описати психічний статус;

- визначити психотичний чи непсихотичний рівень психічного порушення у хворого;
- визначити наявність у хворого показань для невідкладної госпіталізації;
- визначити рівень соціальної небезпеки, ризик аутоагресії психічно хворого;
- проаналізувати дані клінічного та параклінічного дослідження та поставити попередній діагноз психічного або психосоматичного розладу;
- вирішити клінічну задачу з діагностування та надання невідкладної допомоги (при психомоторному збудженні, при епілептичному статусі, ускладненнях лікування психотропними препаратами, відмові від їжі, ступорі);
- вирішити клінічну задачу з визначення тактики ведення хворого з психічним розладом або з узалежненням;
- скласти виважене заключення з попереднім діагнозом і дати направлення на консультацію до лікаря-психіатра;
- призначити один із адекватних стану хворого психотропних препаратів у дозах, відповідних до віку хворого;
- дати рекомендації родичам хворого з догляду.

має знати:

- загальні питання психіатрії;
- принципи та методи трудової, військової та судово-психіатричної експертизи;
- загальна психопатологія;
- органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади;
- психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них;
- поліетіологічні психічні захворювання;
- розлади зрілої особистості та поведінки у дітей та дорослих;

Має мати компетентності. Згідно з освітньо-професійною програмою (ОПП) спеціальності 222 «Медицина» ЧНУ імені Петра Могили, дисципліна «Психіатрія, наркологія» забезпечує набуття студентами наступних компетентностей:

загальні - ЗК1-ЗК3 ОПП:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

фахові (спеціальні, предметні) - ФК1-ФК6, ФК8, ФК9, ФК11, ФК16, ФК18 ОПП:

- ФК1.** Навички опитування пацієнта.
- ФК2.** Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
- ФК3.** Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
- ФК4.** Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.
- ФК5.** Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні захворювань.
- ФК6.** Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
- ФК8.** Здатність до визначення тактики надання екстреної медичної допомоги.
- ФК9.** Навички надання екстреної медичної допомоги.
- ФК11.** Навички виконання медичних маніпуляцій.

ФК16. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.

ФК18. Здатність до ведення медичної документації.

Відповідно до освітньо-професійної програми очікувані **програмні результати навчання (ПРН)** включають вміння: **ПРН11, ПРН13-18, ПРН22, ПРН25, ПРН28, ПРН30, ПРН32, ПРН33, ПРН35, ПРН41 ОПП:**

ПРН11. Збирати дані про скарги пацієнта, анамнез хвороби, анамнез життя (в тому числі професійний анамнез), за умов закладу охорони здоров'я, його підрозділу або вдома у хворого, використовуючи результати співбесіди з пацієнтом, за стандартною схемою опитування хворого. За будь-яких обставин (в закладі охорони здоров'я, його підрозділі, вдома у пацієнта та ін.), використовуючи знання про людину, її органи та системи, за певними алгоритмами:

- збирати інформацію про загальний стан пацієнта (свідомість, конституція) та зовнішній вигляд (огляд шкіри, підшкірного жирового шару, пальпація лімфатичних вузлів, щитовидної та молочних залоз); оцінювати психомоторний та фізичний розвиток дитини;
- обстежувати стан серцево-судинної системи (огляд та пальпація ділянки серця та поверхневих судин, визначення перкуторних меж серця та судин, аускультация серця та судин);
- обстежувати стан органів дихання (огляд грудної клітки та верхніх дихальних шляхів, пальпація грудної клітки, перкусія та аускультация легенів);
- обстежувати стан органів черевної порожнини (огляд живота, пальпація та перкусія кишок, шлунку, печінки, селезінки, пальпація підшлункової залози, нирок, органів малого тазу, пальцеве дослідження прямої кишки);
- обстежувати стан кістково-м'язового апарату (огляд та пальпація);
- обстежувати стан нервової системи;
- обстежувати стан сечостатевої системи;
- оцінювати стан внутрішньоутробного розвитку плоду за даними розрахунку маси плоду та аускультация його серцебиття.

ПРН13. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу та серед прикріпленого населення:

- Вміти виділити та зафіксувати провідний клінічний симптом або синдром (за списком 1) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані фізикального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Вміти встановити найбільш вірогідний або синдромний діагноз захворювання (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за допомогою співставлення зі стандартами, використовуючи попередні дані анамнезу хворого та дані огляду хворого, на основі провідного клінічного симптому або синдрому, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН14. В умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:

- Призначити лабораторне та/або інструментальне обстеження хворого (за списком 4) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, на підставі найбільш вірогідного або синдромного діагнозу, за стандартними схемами, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Здійснювати диференціальну діагностику захворювань (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення, за певним алгоритмом, використовуючи найбільш вірогідний або синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Встановити попередній клінічний діагноз (за списком 2) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та логічного аналізу, використовуючи найбільш вірогідний або

синдромний діагноз, дані лабораторного та інструментального обстеження хворого, висновки диференціальної діагностики, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН15. Визначати необхідний режим праці та відпочинку при лікуванні захворювання (за списком 2), у умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН16. Визначати необхідне лікувальне харчування при лікуванні захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН17. Визначати характер лікування (консервативне, оперативне) захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. у польових умовах на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

Визначати принципи лікування захворювання (за списком 2), в умовах закладу охорони здоров'я, вдома у хворого та на етапах медичної евакуації, у т. ч. польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.

ПРН18. Встановити діагноз (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини, за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, закладі охорони здоров'я, його підрозділі), у т. ч. в умовах надзвичайної ситуації, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу, використовуючи стандартні методики фізикального обстеження та можливого анамнезу, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.

ПРН22. Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувальної установи, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення та використовуючи стандартні методики.

ПРН25. Формувати, в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу на виробництві, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини, знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, серед закріпленого контингенту населення:

- диспансерні групи хворих;
- групи здорових людей, що підлягають диспансерному нагляду (новонароджені, діти, підлітки, вагітні, представники професій, що мають проходити обов'язковий диспансерний огляд).

ПРН28. Організувати проведення серед закріпленого контингенту населення заходів вторинної та третинної профілактики, використовуючи узагальнену процедуру оцінки стану здоров'я людини (скринінг, профілактичний медичний огляд, звернення за медичною допомогою), знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення, в умовах закладу охорони здоров'я, зокрема:

- формувати групи диспансерного нагляду;
- організовувати лікувально-оздоровчі заходи диференційовано від групи диспансеризації.

ПРН30. Проводити в умовах закладу охорони здоров'я, його підрозділу:

- виявлення і ранню діагностику інфекційних захворювань (за списком2);
- первинні протиепідемічні заходи в осередку інфекційної хвороби.

ПРН32. В закладі охорони здоров'я, або вдома у хворого на підставі отриманих даних про стан здоров'я пацієнта, за допомогою стандартних схем, використовуючи знання про людину, її органи та системи, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення:

- визначати тактику обстеження та вторинної профілактики хворих, що підлягають диспансерному нагляду;
- визначати тактику обстеження та первинної профілактики здорових осіб, що підлягають диспансерному нагляду;
- розраховувати та призначати необхідні продукти харчування дітям першого року життя.

ПРН33. Визначати наявність та ступінь обмежень життєдіяльності, виду, ступеню та тривалості непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини.

ПРН35. На території обслуговування за стандартними методиками описових, аналітичних епідеміологічних та медико-статистичних досліджень:

- проводити скринінг щодо виявлення найважливіших неінфекційних захворювань;
- оцінювати в динаміці та при співставленні з середньо статичними даними показники захворюваності, в тому числі хронічними неінфекційними захворюваннями, інвалідності, смертності, інтегральні показники здоров'я; виявляти фактори ризику виникнення та перебігу захворювань;
- формувати групи ризику населення.

ПРН41. В умовах закладу охорони здоров'я або його підрозділу за стандартними методиками:

- проводити відбір та використовувати уніфіковані клінічні протоколи щодо надання медичної допомоги, що розроблені на засадах доказової медицини;
- приймати участь у розробці локальних протоколів надання медичної допомоги;
- проводити контроль якості медичного обслуговування на основі статистичних даних, експертного оцінювання та даних соціологічних досліджень з використанням індикаторів структури, процесу та результатів діяльності;
- визначати фактори, що перешкоджають підвищенню якості та безпеки медичної допомоги.

1. Програма навчальної дисципліни

Організація навчального процесу здійснюється за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС).

Програма навчальної дисципліни «Психіатрія, наркологія» складається з 3 кредитів, 90 академічних годин, одного блоку і таких тем / питань:

Тема 1. Предмет, завдання психіатрії та наркології. Особливості структури психіатричної служби в Україні. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.

Тема 2. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних розладів. Порушення сфер відчуття та сприйняття.

Тема 3. Порушення когнітивних функцій: пам'яті, уваги, мислення та інтелекту.

Тема 4. Порушення емоційної та вольової сфер. Психомоторні порушення.

Тема 5. Порушення свідомості та самосвідомості. Основні психопатологічні

синдроми.

Тема 6. Шизофренія. Етіологія, патогенез. Преморбідні прояви. Основні клінічні симптоми. Шизотипальні та маячні розлади. Клінічні форми та типи перебігу. Лікування та реабілітація хворих на шизофренію.

Тема 7. Афективні розлади. Клінічні форми та типи перебігу. Вікові особливості афективних розладів. Принципи терапії та профілактики.

Тема 8. Епілепсія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічна характеристика пароксизмів. Епілептичні психози, розвиток особистості за епілептичним типом. Діагностичні критерії епілепсії. Лікування. Невідкладна допомога при епілептичному статусі, вроджених та набутих фізичних дефектів.

Тема 9. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.

Тема 10. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин.

Тема 11. Загальна характеристика органічних (включаючи симптоматичні) психічних розладів. Психічні порушення у старечому віці. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.

Тема 12. Психічні порушення при інфекційних захворюваннях та ЧМТ. Психічні порушення внаслідок екологічно несприятливих впливів.

Тема 13. Визначення поняття психогенії. Етіологія та патогенез психогенії. Соматоформні та психосоматичні розлади. Неврози. Етіологія, патогенез. Розподіл за клінічною картиною, перебігом. Невротична реакція. Принципи лікування.

Тема 14. Гострі та затяжні реактивні психози. Посттравматичний стресовий розлад. Основні діагностичні критерії та форми ПТСР. Медикаментозна та психотерапевтична допомога.

Тема 15. Розумова відсталість та затримка психологічного розвитку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Ранній дитячий аутизм. Етіологія та епідеміологія. Клінічні прояви. Лікування. Розлади поведінки у дітей та підлітків. Гіперкінетичні розлади. Етіологія, патогенез. Клінічні прояви.

Тема 16. Розлади особистості. Етіологія та патогенез. Клінічні форми. Розлади соціальної поведінки.

Тема 17. Клініка та лікування невідкладних станів в психіатрії.

Структура навчальної дисципліни

№ теми	Теми	Лекції	Практичні (семінарські, лабораторні, півгрупові)	Самостійна робота
1	2	3	4	5
1	Предмет, завдання психіатрії та наркології. Особливості структури психіатричної служби в Україні. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.	0,5	2,5	1
2	Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних розладів. Порушення сфер відчуття та сприйняття.	0,5	3	2
3	Порушення когнітивних функцій:	0,5	3	2

	пам'яті, уваги, мислення та інтелекту.			
4	Порушення емоційної та вольової сфер. Психомоторні порушення.	0,5	3	2
5	Порушення свідомості та самосвідомості. Основні психопатологічні синдроми.	1	3	2
6	Шизофренія. Етіологія, патогенез. Преморбідні прояви. Основні клінічні симптоми. Шизотипальні та маячні розлади. Клінічні форми та типи перебігу. Лікування та реабілітація хворих на шизофренію.	1	3	2
7	Афективні розлади. Клінічні форми та типи перебігу. Вікові особливості афективних розладів. Принципи терапії та профілактики.	0,5	3	2
8	Епілепсія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічна характеристика пароксизмів. Епілептичні психози, розвиток особистості за епілептичним типом. Діагностичні критерії епілепсії. Лікування. Невідкладна допомога при епілептичному статусі. вроджених та набутих фізичних дефектів.	0,5	3	2
9	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.	0,5	3	2
10	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин.	0,5	3	2
11	Загальна характеристика органічних (включаючи симптоматичні) психічних розладів. Психічні порушення у старечому віці. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.	0,5	3	2
12	Психічні порушення при інфекційних захворюваннях та ЧМТ. Психічні порушення внаслідок екологічно несприятливих впливів.	0,5	3	2
13	Визначення поняття психогеній. Етіологія та патогенез психогенній. Соматоформні та психосоматичні розлади. Неврози. Етіологія, патогенез. Розподіл за клінічною картиною, перебігом. Невротична реакція. Принципи лікування.	0,5	3	2
14	Гострі та затяжні реактивні психози. Посттравматичний стресовий розлад. Основні діагностичні критерії та форми ПТСР. Медикаментозна та психотерапевтична допомога.	0,5	3	2

15	Розумова відсталість та затримка психологічного розвитку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Ранній дитячий аутизм. Етіологія та епідеміологія. Клінічні прояви. Лікування. Розлади поведінки у дітей та підлітків. Гіперкінетичні розлади. Етіологія, патогенез. Клінічні прояви.	0,5	3	1
16	Розлади особистості. Етіологія та патогенез. Клінічні форми. Розлади соціальної поведінки.	0,5	2,5	1
17	Клініка та лікування невідкладних станів в психіатрії.	1	3	1
Всього за курсом		10	50	30

2. Зміст навчальної дисципліни

4.1. План лекцій

№ з/п	Тема заняття / план	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет та завдання психіатрії. Поняття про психічні розлади та їх розповсюдженість. Патологія пізнавальних процесів. Порушення відчуття та сприйняття та когнітивної сфери: мислення та інтелекту, пам'яті і уваги. 1) Розлад мислення по структурі, темпу, змісту. 2) Дісмнезія, парамнезія, конфабуляція.	2
2.	Тема 2. Порушення емоційно-вольової сфери. Порушення сфери свідомості та самосвідомості. Основні психопатологічні синдроми.	2
3.	Тема 3. Ендогенні психічні розлади: шизофренія та розлади шизофренічного спектру та афективні розлади. Етіологічні чинники, основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу. Загальні принципи лікування.	2
4.	Тема 4. Загальна характеристика органічних психічних розладів. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях. Медичні та соціальні проблеми вживання психоактивних речовин.	2
5.	Тема 5. Загальна характеристика психогенних розладів та їх класифікація. Посттравматичний стресовий розлад. Гострі та затяжні реактивні стани. Розлади особистості.	2
Разом		10

4.2. План практичних занять

№ з/п	Тема заняття / план	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет, завдання психіатрії та наркології. Особливості структури психіатричної служби в Україні. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.	2,5
2.	Тема 2. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних розладів. Порушення сфер відчуття та сприйняття.	3
3.	Тема 3. Порушення когнітивних функцій: пам'яті, уваги, мислення та інтелекту. 1. Розлад мислення по структурі, темпу, змісту. 2. Дісмнезія, парамнезії, конфабуляції.	3
4.	Тема 4. Порушення емоційної та вольової сфер. Психомоторні порушення. 1) Депресії, манії, дисфорії., афективні порушення. 2) Булімія, анорексія, абулія 3) Клептоманія, піроманія	3
5.	Тема 5. Порушення свідомості та самосвідомості. Основні психопатологічні синдроми. 1) Сопор, кома, аменція 2) Делірій 3) Онейроїд, амбулаторний автоматизм	3
6.	Тема 6. Шизофренія. Шизотипальні та маячні розлади. 1) Етіологія, патогенез. Преморбідні прояви. 2) Основні клінічні симптоми, форми та типи перебігу 3) Лікування та реабілітація хворих на шизофренію	3
7.	Тема 7. Афективні розлади. Клінічні форми та типи перебігу. Вікові особливості афективних розладів. Принципи терапії та профілактики. 1) Биполярний розлад. 2) Депресивний розлад 3) Рекурентний депресивний розлад	3
8.	Тема 8. Епілепсія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічна характеристика пароксизмів. Епілептичні психози, розвиток особистості за епілептичним типом. Діагностичні критерії епілепсії. Лікування. Невідкладна допомога при епілептичному статусі. вроджених та набутих фізичних дефектів. 1) Класифікація 2) Генералізовані форми 3) Локаційно обумовлені форми	3
9.	Тема 9. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю. 1) Зловживання алкоголем 2) Синдром відміни 3) Алкогольний делірій	3
10.	Тема 10. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин, а саме 1) Опіоїдів 2) Канабіоїдів 3) Інших психотропних речовин	3
11.	Тема 11. Загальна характеристика органічних (включаючи симптоматичні)	3

	психічних розладів. Психічні порушення у старечому віці. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях. 1) Деменція при хворобі Альцгеймера 2) Судинна деменція 3) Інші деменції	
12.	Тема 12. Психічні порушення при інфекційних захворюваннях та ЧМТ. Психічні порушення внаслідок екологічно несприятливих впливів. 1) Деменція при ВІЛ-інфекції 2) Органічні розлади психіки 3) Органічний галюциноз	3
13.	Тема 13. Визначення поняття психогеній. Етіологія та патогенез психогенній. Соматоформні та психосоматичні розлади. Неврози. Етіологія, патогенез. Розподіл за клінічною картиною, перебігом. Невротична реакція. Принципи лікування. 1) Тривожно-фобічні розлади. 2) Панічні розлади 3) Обсесивно-компульсивний розлад.	3
14.	Тема 14. Гострі та затяжні реактивні психози. Посттравматичний стресовий розлад. Основні діагностичні критерії та форми ПТСР. Медикаментозна та психотерапевтична допомога.	3
15.	Тема 15. Розумова відсталість та затримка психологічного розвитку Ранній дитячий аутизм. Розлади поведінки у дітей та підлітків. Гіперкінетичні розлади. 1) Етіологія, патогенез, клінічні прояви. 2) Клінічні прояви. 3) Лікування	3
16.	Тема 16. Розлади особистості. Етіологія та патогенез. Клінічні форми. Розлади соціальної поведінки. 1) Параноїчний розлад 2) Шизоїдний розлад 3) Дисоціальний розлад	2,5
17.	Тема 17. Клініка та лікування невідкладних станів в психіатрії. 1) Алкогольний делірій 2) Психомоторне збудження 3) Епілептичний приступ	3
Разом		50

4.3. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Предмет, завдання психіатрії та наркології. Особливості структури психіатричної служби в Україні. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів.	1
2.	Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних розладів. Порушення сфер відчуття та сприйняття.	2
2.	Порушення когнітивних функцій: пам'яті, уваги, мислення та інтелекту.	2
4.	Порушення емоційної та вольової сфер. Психомоторні порушення.	2
5.	Порушення свідомості та самосвідомості. Основні психопатологічні синдроми.	2

6.	Шизофренія. Етіологія, патогенез. Преморбідні прояви. Основні клінічні симптоми. Шизотипальні та маячні розлади. Клінічні форми та типи перебігу. Лікування та реабілітація хворих на шизофренію.	2
7.	Афективні розлади. Клінічні форми та типи перебігу. Вікові особливості афективних розладів. Принципи терапії та профілактики.	2
8.	Епілепсія. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клінічна характеристика пароксизмів. Епілептичні психози, розвиток особистості за епілептичним типом. Діагностичні критерії епілепсії. Лікування. Невідкладна допомога при епілептичному статусі. вроджених та набутих фізичних дефектів.	2
9.	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.	2
10.	Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин.	2
11.	Загальна характеристика органічних (включаючи симптоматичні) психічних розладів. Психічні порушення у старечому віці. Психічні порушення у хворих при соматичних, ендокринних та судинних захворюваннях.	2
12.	Психічні порушення при інфекційних захворюваннях та ЧМТ. Психічні порушення внаслідок екологічно несприятливих впливів.	2
13.	Визначення поняття психогеній. Етіологія та патогенез психогенній. Соматоформні та психосоматичні розлади. Неврози. Етіологія, патогенез. Розподіл за клінічною картиною, перебігом. Невротична реакція. Принципи лікування.	2
14.	Гострі та затяжні реактивні психози. Посттравматичний стресовий розлад. Основні діагностичні критерії та форми ПТСР. Медикаментозна та психотерапевтична допомога.	2
15.	Розумова відсталість та затримка психологічного розвитку. Етіологія, патогенез, клінічні прояви. Ранній дитячий аутизм. Етіологія та епідеміологія. Клінічні прояви. Лікування. Розлади поведінки у дітей та підлітків. Гіперкінетичні розлади. Етіологія, патогенез. Клінічні прояви.	1
16.	Розлади особистості. Етіологія та патогенез. Клінічні форми. Розлади соціальної поведінки.	1
17.	Клініка та лікування невідкладних станів в психіатрії.	1
Разом		30

Теми самостійних робіт

Передбачається вивчення додаткових питань для самостійного опрацювання, які не входять до плану аудиторних занять і забезпечують поглиблене вивчення студентами тем в процесі підготовки до практичних занять:

1. Місце психіатрії серед клінічних дисциплін. Основні критерії психічного здоров'я.
2. Предмет і завдання психіатрії та наркології.
3. Основні розділи сучасної психіатрії.
4. Основні етапи розвитку психіатрії. Досягнення вітчизняних вчених.
5. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні та диспансеру.
6. Етіопатогенез та перебіг психічних захворювання.
7. Алгоритм діагностичного процесу в психіатрії. Методи обстеження психічно хворих.
8. Принципи догляду та спостереження за психічно хворими.
9. Перша та невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, абсолютні та відносні показання до госпіталізації. Примусова госпіталізація психічно хворих.

10. Диференційна діагностика невідкладних станів в психіатрії: серотоніновий синдром, злоякісний нейрорептичний синдром, злоякісна гіпертермія, фебрильна шизофренія, холінолітичний делірій, агранулоцитоз.
11. Методи та правила утримання психічно хворих.
12. Особливості транспортування хворих, які знаходяться в стані збудження.
13. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання.
14. Поняття про психотичний, непсихотичний та дефектно-органічний реєстр-синдроми.
15. Класифікація психічних розладів (синдромологічна та нозологічна).
16. Деонтологічні принципи в психіатрії та наркології.
17. Організація лікарняної психіатричної допомоги, принципи амбулаторної та стаціонарної допомоги психічно хворим.
18. Десять принципів ВООЗ стосовно захисту прав психічно хворих.
19. Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
20. Нозологічний та синдромологічний принципи підходу до психічних захворювань згідно МКХ-10.
21. Класифікація та визначення порушень відчуття: гіперестезії, гіпестезії, анестезії та сенестопатії.
22. Класифікація та визначення порушень сприйняття: ілюзії, психосенсорні розлади, галюцинації. Клінічна характеристика та диференційна діагностика істинних та псевдогалюцинацій.
23. Синдроми порушень відчуття та сприйняття: синдром галюцинозу, синдром порушення схеми тіла, деперсоналізація, дереалізація.
24. Порівняльно-вікові особливості та методи виявлення розладів відчуття, сприйняття та уявлення.
25. Патофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуття, сприйняття та уявлення.
26. Класифікація та визначення порушень пам'яті: гіпермнезія, гіпомнезія, амнезія, парамнезія, порушення процесу впізнання.
27. Класифікація та визначення порушень інтелекту.
28. Методи виявлення розладів інтелекту.
29. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічний, Корсаківський амнестичний, лобний
30. Методи виявлення розладів пам'яті.
31. Поняття про мислення та його основні категорії. Класифікація та визначення порушень мислення: порушення утворення понять, порушення темпу мислення, порушення форми мислення, порушення змісту мислення.
32. Основні фабули маячіння та їх клінічні варіанти.
33. Розлади мови; обумовлені психічними розладами (порушення за темпом, за дикцією, порушення граматичного порядку і змісту висловлювань).
34. Синдроми порушень мислення: параноїдний синдром, синдром Кандінського-Клерамбо, паранойяльний синдром, парафренний синдром, синдром Котара.
35. Методи виявлення розладів мислення.
36. Класифікація та визначення порушень емоцій: порушення сили емоцій, порушення рухомості емоцій, порушення адекватності емоцій.
37. Синдроми порушення емоцій: депресивний синдром.
38. Синдроми порушення емоцій: маніакальний синдром.
39. Порівняльна характеристика маніакального, депресивного та апато-абулічного синдромів.
40. Порівняльно-вікові особливості депресивного та маніакального синдромів.

41. Види афектів. Диференційна діагностика фізіологічного та патологічного афектів. Особливості проведення судово-психіатричної експертизи при скоєнні делікту в стані патологічного афекту.
42. Класифікація та визначення порушень ефекторно-вольової сфери: розлади потягів, розлади вольової активності. Компоненти вольового акту.
43. Патологія на рівні інтелектуальної компоненти вольового акту.
44. Варіанти патології реалізації вольового зусилля.
45. Синдроми рухових розладів.
46. Вікові особливості ефекторно-вольових порушень.
47. Класифікація та визначення розладів свідомості: непсихотичні (непродуктивні) форми свідомості.
48. Психотичні (продуктивні) форми розладів свідомості, що супроводжуються маячінням, галюцинаціями.
49. Непсихотичні межові синдроми: астенічний, апато-абулічний, невротичні та неврозоподібні, психопатичні і психопатоподібні.
50. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості.
51. Типи дефектів: апато-абулічний, астенічний, неврозоподібний, психопатоподібний, псевдоорганічний, тимопатичний, гіперстенічний, аутистичний, галюцинаторний, параноїдний, дефект з монотонною гіперактивністю.
52. Варіанти психічного дефекту: вроджений (дебільність, імбецильність та ідіотія) та набутий (з ведучими особистісними, інтелектуальними та особистісно-інтелектуальними розладами).
53. Типи перебігу біполярного афективного розладу.
54. Маніакальна фаза біполярного афективного розладу.
55. Депресивна фаза біполярного афективного розладу.
56. Циклотимія, дистимія. Масковані депресії.
57. Сомато-вегетативні прояви в клінічному перебігу БАР.
58. Принципи терапії хворих на афективні розлади.
59. Основні симптоми шизофренії.
60. Основні форми шизофренії.
61. Факультативні прояви шизофренії.
62. Параноїдна форма шизофренії.
63. Кататонічна форма шизофренії.
64. Проста форма шизофренії.
65. Гебефренічна форма шизофренії.
66. Типи перебігу шизофренії.
67. Шизоафективний та шизотиповий розлад.
68. Шизофренічне недоумство.
69. Основні клінічні прояви шизофренії.
70. Дебюти шизофренії.
71. Принципи терапії шизофренії.
72. Основні клінічні прояви епілепсії. Класифікація епілепсії. Пароксизм, його характеристика.
73. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія.
74. Тоніко-клонічний судомний напад, допомога хворому.
75. Епілептичний статус. Невідкладна допомога при епістатусі.
76. Епілептичні психози.
77. Зміни особистості у хворих на епілепсію.
78. Диференційна діагностика епілептичного та істеричного нападу.
79. Принципи вибору антиконвульсантів при терапії хворих на епілепсію.
80. Психічні розлади при травматичних ураженнях головного мозку.

81. Психічні розлади гострого періоду черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика
82. Психічні розлади віддаленого періоду черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
83. Пізні травматичні психози, їх диференційна діагностика та лікування.
84. Особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами.
85. Основні клінічні форми соматогенних психозів.
86. Психічні розлади при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах.
87. Особливості психічних розладів при ендокринних захворюваннях.
88. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних захворювань при ендокринних та соматичних захворювань.
89. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях.
90. Особливості психічних порушень при сифілісі мозку, прогресивному паралічі.
91. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих.
92. Принципи лікування психічних розладів при гострих та хронічних інфекціях.
93. Психічні порушення при патології судин головного мозку.
94. Діагностичні критерії судинних психозів. Особливості судинної деменції.
95. Принципи профілактики, лікування, експертизи у хворих з патологією головного мозку.
96. Загальна характеристика та класифікація психічної патології похилого та старечого віку.
97. Сенильні та пресенильні психози.
98. Лікування та профілактика психічних порушень в похилому та старечому віці.
99. Диференційно-діагностичні ознаки захворювань, що призводять до недоумства в похилому та старечому віці.
100. Алкоголізм, класифікація, клінічні ознаки, стадії.
101. Характерологічні зміни особистості при алкоголізмі.
102. Гострі та хронічні алкогольні психози.
103. Принципи лікування алкогольних психозів.
104. Алкогольний делірій.
105. Алкогольний галюциноз.
106. Алкогольний параноїд.
107. Методи лікування алкоголізму.
108. Психічні та поведінкові розлади та психози внаслідок вживання опіатів, гашишу.
109. Психічні та поведінкові розлади та психози внаслідок токсикоманій.
110. Поняття психогенного розладу. Класифікація психогеній.
111. Визначення понять: емоційно-стресова реакція, адаптаційна реакції, неврози.
112. Клінічна картина неврастенії.
113. Класифікація та клінічна картина тривожних розладів.
114. Клінічна картина obsesивно-компульсивного розладу.
115. Клінічна картина дисоціативних розладів.
116. Депресивні невротичні розлади.
117. Класифікація, клінічна картина та лікування соматоформних розладів.
118. Лікування та профілактика неврозів.
119. Реактивні психози: загальні клінічні ознаки, критерії Ясперса.
120. Гострі реактивні психози.
121. Затяжні реактивні психози.
122. Лікування реактивних психозів.
123. Визначення поняття посттравматичного стресового розладу, клінічні особливості.
124. Профілактика та лікування посттравматичного стресового розладу.

125. Психопатії – визначення поняття, основні клінічні ознаки, форми, вікові особливості.
126. Клінічні варіанти декомпенсації при психопатіях.
127. Принципи лікування, профілактики, експертизи психопатій.
128. Патохарактерологічний розвиток особистості, його відмінність від психопатії. Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика. Лікувальні заходи.
129. Олігофренія. Класифікація. Ступені та клінічні форми олігофренії.
130. Клінічна характеристика синдромів спадкових форм олігофренії
131. Принципи лікування олігофреній. Соціально-трудова реабілітація. Профілактичні заходи. Експертиза розумової відсталості.
132. Визначення поняття «дитячий аутизм». Клінічні прояви. Перебіг, прогноз, лікування.
133. Визначення поняття «синдром дефіциту уваги з гіперактивністю». Клінічні прояви. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування гіперкінетичних та поведінкових розладів.
134. Основи нейрогенезу при когнітивних розладах.
135. Класифікація нейропірамідних синдромів за локалізацією та клінічною структурою.
136. Симптоматика локальних ушкоджень мозку.
137. Клінічні особливості психопатологічних синдромів і станів при вибіркового ураженні правої та лівої півкуль головного мозку.
138. Поняття про купіруючу, підтримуючу та протирецидивну терапію.
139. Боротьба з терапевтичною резистентністю.
140. Класифікація психотропних засобів.
141. Транквілізатори.
142. Нейролептики. Основні покази до призначення нейролептиків.
143. Антидепресанти.
144. Ноотропи.
145. Нормотиміки.
146. Психостимулятори.
147. Ускладнення нейролептичної терапії.
148. Лікування гострого нейролептичного синдрому.
149. Ускладнення терапії антидепресантами.
150. Засоби корекції побічної дії нейролептиків.
151. Лікування маніакального збудження.
152. Лікування депресивного збудження.
153. Лікування кататонічного збудження
154. Лікування галюцинаторно-маячного збудження.
155. Лікування психогенного збудження.
156. Лікування епілептичного збудження.
157. Лікування депресивного ступору.
158. Лікування гебефренічного збудження.
159. Невідкладна допомога при алкогольному отруєнні.
160. Невідкладна допомога при відмові від їжі.
161. Методи психотерапії та соціотерапії.
162. Захисні механізми в поведінці людини.
163. Психогігієна та психопрофілактика.
164. Основні принципи та етапи реабілітації психічно хворих.

Індивідуальні завдання

Не передбачені навчальним планом.

Методи навчання

У процесі викладання дисципліни застосовуються різні методи навчання:

- за домінуючими засобами навчання: вербальні, наочні;
- в залежності від основних дидактичних завдань: отримання нових знань, формування вмінь та навичок, перевірки й оцінки знань тощо;
- усне обговорення питань теми із залученням більшої частини студентів групи;
- бліц-опитування;
- дискусії з проблемних ситуацій;
- реферативні виступи;
- тестування в письмовій формі;
- виконання письмових завдань тощо.

4.4. Забезпечення освітнього процесу

Для успішного проходження курсу достатньо використання літературних джерел, що знаходяться в бібліотеках університету та міста, мережі Інтернет, програмне забезпечення - MS Word, Excel.

Студентам дається також можливість використання навчально-наукової літератури з бібліотеки кафедри і медичного інституту Чорноморського національного університету імені Петра Могили, а також електронних посібників, які завантажено у систему Moodle.

5. Підсумковий контроль

Перелік питань до підсумкового контролю (диференційованого заліку) з психіатрії, наркології

1. Загальні питання психіатрії
2. Предмет психіатрії та наркології
3. Завдання психіатрії та наркології
4. Основні етапи розвитку психіатрії.
5. Досягнення вітчизняних вчених
6. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні й диспансеру.
7. Принципи догляду за психічно хворими.
8. Основні фактори етіології психічних розладів
9. Основні патогенетичні механізми психічної патології
10. Правові принципи психіатричної допомоги.
11. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
12. Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними психічними порушеннями.
13. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації.
14. Амбулаторне лікування хворих із різними захворюваннями, підтримуюча терапія, особливості її організації, її значення для охорони здоров'я. •
15. Проблеми реадптації і реабілітації психічно хворих.
16. Методика клініко-психопатологічного дослідження.
17. Метод психоаналізу та психодинамічного спостереження.
18. Особливості психіатричної документації
19. Значення параклінічних методів у психіатричній діагностиці.
20. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання.
21. Синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології

22. Характеристика реєстрів психічних розладів.
23. Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів.
24. Принципи та методи соціально-трудової реабілітації психічно хворих та профілактики психічних захворювань
25. Принципи та методи трудової, військової та судово-психіатричної експертизи
26. Загальна психопатологія.
27. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуттів, сприймань та уявлень
28. Класифікація та визначання порушень відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії, сенестопатії.
29. Класифікація та визначання порушень сприймань: ілюзії, психосенсорні розлади, галюцинації.
30. Вікові особливості розладів відчуттів, сприймань та уявлень.
31. Способи виявлення розладів відчуттів, сприймань та уявлень.
32. Класифікація та визначення порушень пам'яті
33. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів пам'яті.
34. Способи виявлення розладів пам'яті.
35. Класифікація та визначення порушень мислення та інтелекту •
36. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів мислення та інтелекту.
37. Способи виявлення розладів мислення та інтелекту.
38. Класифікація та визначення порушень емоцій
39. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів емоцій.
40. Способи виявлення розладів емоцій.
41. Класифікація та визначення порушень ефекторної сфери
42. Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів ефекторної сфери.
43. Способи виявлення розладів ефекторної сфери.
44. Вікові особливості ефекторних порушень.
45. Синдроми пригнічення та потьмарення свідомості
46. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості.
47. Методи визначення стану свідомості та його порушень.
48. Межові непсихотичні синдроми: астеничний, невротичні (неврастенічний, obsesивно- фобічний, дисморфофобічний, істеричний), депресивні, іпохондричні, соматоформні.
49. Психотичні синдроми: депресивні, маніакальні, параноїдні, паранойяльні, дисморфоманічні, кататонічні, гебефренічні, деліріозні, онейроїдні, аментивні, астеничної сплутаності свідомості, сутінкового стану свідомості, галюциноза.
50. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічні, Корсаковській амнестичний, олігофренії, деменції, психічного маразма.
51. Основні психопатологічні синдроми дитячого віку: невропатії, дитячого аутизма, гіпердинамічний, дитячих патологічних страхів, , нервової анорексії, інфантилізму.
52. Значення діагностики психопатологічного синдрому для вибору метода невідкладної терапії та наступного обстеження хворого.
53. Органічні (в тому числі симптоматичні) психічні розлади. Екологічна психіатрія.
54. Основні клінічні форми соматогенних психозів.
55. Психічні розлади при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах.
56. Психічні розлади при пухлинах головного мозку.
57. Психічні розлади при пухлинах позамозкової локалізації.
58. Особливості психічних розладів при ендокринних захворюваннях.
59. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях.
60. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях.

61. Особливості психічних порушень при сифілісі мозку, прогресивному паралічі.
62. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих.
63. Принципи лікування психічних розладів при гострих і хронічних інфекціях.
64. Психічні порушення у гострому періоді черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.
65. Психічні порушення у пізньому періоді травматичної хвороби.
66. Резидуально-органічні наслідки черепно-мозкових травм.
67. Пізні травматичні психози, їх диференційна діагностика та лікування.
68. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях атропіном, акрихіном, камфорою.
69. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях препаратами брому, стероїдними гормонами, психотропними препаратами.
70. Клінічні особливості психічних розладів при гострих і хронічних інтоксикаціях чадним газом, речовинами, що містять фосфор, ртуть, миш'як, свинець, тетраетил свинець, нафтопродукти.
71. Клінічні особливості психічних розладів при гострих та хронічних інтоксикаціях хлорофосом, антифризом, нітратами, дефоліантами.
72. Особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами.
73. Профілактика та лікування психічних порушень у разі промислових, побутових, лікарських інтоксикацій і внаслідок екологічно несприятливих впливів.
74. Гостра і хронічна променева хвороба, її психоневрологічні прояви.
75. Пострадіаційні психічні розлади: реактивні та органічні.
76. Особливості терапії, соціальної реабілітації та експертизи пострадіаційних захворювань.
77. Психічні розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них
78. Поняття, психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності.
79. Поняття великого наркоманічного синдрому.
80. Особливості і перебіг наркологічних захворювань по фазах.
81. Вплив алкоголю на вищу нервову діяльність людини.
82. Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях.
83. Патологічне алкогольне сп'яніння, діагностика, судово-психіатрична експертиза.
84. Алкоголізм, його критерії, наркоманічний синдром при алкоголізмі.
85. Діагностика алкогольного абстинентного стану, медична допомога.
86. Стадії алкоголізму, особливості деградації особистості.
87. Гострі металкольні психози: діагностика початкових проявів, попередження подальшого розвитку, лікування.
88. Затяжні металкольні психози.
89. Алкогольні енцефалопатії.
90. Принципи лікування алкогольних психозів.
91. Організація наркологічної допомоги.
92. Методи лікування алкоголізму.
93. Профілактика алкоголізму та його рецидивів.
94. Медичний, соціальний і правовий критерії наркотичних речовин.
95. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання опіатів.
96. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання канабіоїдів.
97. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання седативних та снодійних препаратів.
98. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання кокаїну та інших психостимуляторів.

99. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання галюциногенів.
100. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок вживання літких розчинників.
101. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання нікотину.
102. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання кофеїн вміщуючі продуктів.
103. Психічні, поведінкові розлади та психози внаслідок одночасного вживання декількох наркотичних речовин та використання інших психоактивних речовин.
104. Вікові особливості наркоманій і токсикоманій.
105. Психогенні психічні захворювання
106. Поняття психогенного розладу
107. Етіологічні та патогенетичні фактори психогенних розладів
108. Класифікація психогеній.
109. Визначення понять емоційно-стресова, адаптаційна реакції, неврози.
110. Клінічна картина неврастенії.
111. Класифікація та клінічна картина тривожних розладів.
112. Клінічна картина обсессивно-компульсивного розладу.
113. Клінічна картина дисоціативних розладів
114. Депресивні невротичні розлади.
115. Моносимптомні неврози у дітей.
116. Класифікація, клінічна картина та лікування соматоформних розладів
117. Лікування та профілактика неврозів.
118. Реактивні психози: загальні клінічні ознаки, критерії Ясперса.
119. Гострі реактивні психози.
120. Затяжні реактивні психози.
121. Терапія реактивних психозів.
122. Експертиза, профілактика, реабілітація при реактивних психозах.
123. Визначення поняття посттравматичного стресового розладу (ПТСР).
124. Клінічні особливості ПТСР.
125. Профілактика та лікування ПТСР.
126. Поліетіологічні психічні захворювання
127. Визначення поняття шизофренія.
128. Причини шизофренії.
129. Основні ознаки шизофренії.
130. Основні клінічні форми шизофренії.
131. Типи перебігу шизофренії.
132. Кінцевий стан шизофренії. Поняття про ремісію та дефект.
133. Принципи терапії шизофренії
134. Клінічна картина маніакально-депресивного психозу. Циклотимія.
135. Масковані депресії.
136. Особливості афективних розладів у дітей і підлітків.
137. Принципи терапії хворих на афективні розлади.
138. Суїцидальна поведінка при психічних захворюваннях та у психічно здорових осіб.
139. Антисуїцидальна терапія. Психопрофілактика суїцидальної поведінки.
140. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія. Пароксизм, його клінічна характеристика.
141. Класифікація пароксизмальних проявів. Тоніко-клонічний судомний припадок, допомога хворому.
142. Епілептичний статус і лікувальні заходи щодо виведення хворого з цього стану.
143. Принципи терапії хворих на епілепсію.

144. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих. Розумова відсталість. Порушення психологічного розвитку. Поведінкові розлади, що починаються у дитячому та підлітковому віці.
145. Розлади особистості та поведінки у дорослих, фактори, що сприяють їх розвитку.
146. Причини олігофренії та класифікація за етіологічними ознаками. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації при олігофреніях. Організація навчально-виховного та трудового процесу при олігофренії.
147. Клінічні форми олігофренії. Сомато-неврологічні прояви олігофренії.
148. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації при олігофреніях. Організація навчально-виховного та трудового процесу при олігофренії.
149. Психофізичний інфантилізм. Межова розумова відсталість.
150. Клінічні варіанти психопатії та акцентуацій характеру. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики розладів особистості та поведінки у дорослих.
151. Визначення поняття ранній дитячий та атиповий аутизм. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Принципи корекції та реабілітації.
152. Гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків. Розлади соціальної поведінки. Етіологія. Патогенез. Клінічні прояви. Принципи медико-педагогічної корекції, соціальної реабілітації.

Приклад залікового білету

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Рівень вищої освіти – магістр
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 222 «Медицина»
Навчальна дисципліна
Психіатрія, наркологія

Варіант № 0

1. Предмет психіатрії та наркології. **Максимальна оцінка – 20 балів.**
2. Способи виявлення розладів мислення та інтелекту. **Максимальна оцінка – 20 балів.**
3. Вікові особливості наркоманій і токсикоманій. **Максимальна оцінка – 20 балів.**
4. Типи перебігу шизофренії. **Максимальна оцінка – 20 балів.**

Затверджено на засіданні кафедри гігієни, соціальної медицини та громадського здоров'я. Протокол №___ від ____ 2020 р.

Завідувач кафедри

д.мед.н, проф. Зюзін В.О.

Екзаменатор

в.о. викладача Шеремет Л.В.

Приклади тестів

1. "Виберіть антидепресант з вираженим седативним ефектом:"
 - 1) Дезіпрамін (петіліл)
 - 2) Амітриптілін
 - 3) Міпрамін (меліпрамін)
 - 4) Серталін (золот)

5) Доксепін (сінекван)

2."Особливості психічних порушень при судинних захворюваннях головного мозку в першу чергу залежать від:"

- 1) Обсягу ураження
- 2) Тривалості захворювання
- 3) Наявності перенесеного інсульту
- 4) Локалізації ураження

3."Яке психічне порушення обов'язково зустрічається при атрофічних процесах головного мозку?"

- 1) Маячний стан
- 2) Гострий психоз
- 3) Депресія
- 4) Тривожний стан
- 5) Деменція

Приклади ситуативних задач

1."У особи 55 р. захворювання почалося поволі з морально-етичного зниження, рухової розгальмованості при збереженні мнестичних функцій і зниженні критики, після цього приєдналися розлади експресивної мови, аспонтанність, емоційна тупість. Який ваш попередній діагноз та яке обстеження необхідно для його підтвердження?"

2. "У 35-річного чоловіка спостерігається тремор. У нього дисфорія, не спав останні дві ночі, спостерігаються ілюзії та парейдолії. Пульс 100, АД 170/95. Стверджує, що п'є з 19 років, але не пив останні 4 дні. З чого повинна початися фармакологічна терапія?"

3."Хвора, вік - 15 років, після повернення з дискотеки намагалась покінчити з собою (подряпала лезом руку), не відповідала на запитання, намагалась втекти з дому. В приймальному відділенні плаче, не дозволяє доторкнутись до себе, закриває обличчя руками, відмовляється пояснити свій стан. Які види обстежень необхідно провести для уточнення діагнозу?"

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Методи контролю

- Опитування (перевірка теоретичних знань та практичних навичок).
- Тестовий контроль.
- Написання огляду наукової літератури (рефератів), виконання індивідуальних завдань, їх захист.

Поточний контроль. Перевірка на практичних заняттях теоретичних знань і засвоєння практичних навичок, а так само результатів самостійної роботи студентів. Контролюються викладачами відповідно до конкретної мети навчальної програми. Оцінка рівня підготовки студентів здійснюється шляхом: опитування студентів, рішення й аналізу ситуаційних завдань і тестових завдань, інтерпретації результатів клініко-інструментальних і клініко-лабораторних досліджень, контролю засвоєння практичних навичок. Проводиться на кожному практичному занятті.

Проміжний контроль. Перевірка можливості використання студентами для клініко-

діагностичного аналізу отриманих теоретичних знань і практичних навичок по всіх вивчених темах, а так само результатів самостійної роботи студентів. Здійснюється на останньому занятті за темою/розділом шляхом здачі практичних навичок, рішення ситуаційних завдань і тестування.

Підсумковий контроль проводиться по завершенню вивчення всіх тем на останньому, контрольному, занятті.

З метою встановлення результатів навчання з дисципліни проводиться також **підсумковий контроль у формі диференційованого заліку**. До заліку допускаються студенти, які відвідали всі передбачені навчальною програмою лекції, аудиторні навчальні заняття, виконали в повному обсязі самостійну роботу й у процесі навчання набрали кількість балів, не менше, ніж мінімальну – **70 балів**.

Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів, які студент може отримати за поточну навчальну діяльність складає 120. Відповідно, максимальна кількість балів за кожне практичне заняття становить: $120 \text{ балів} : 17 \text{ занять} = 7 \text{ балів}$. Мінімальна кількість балів – 70 балів (див. вище) : $17 \text{ занять} = 4,1 \text{ бала}$. Оцінка нижче 4,1 бала означає «незадовільно», тема не зарахована і підлягає відпрацюванню в установленому порядку.

На диференційованому заліку студент може максимально отримати **80 балів**. Залік вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше ніж **50 балів**.

Оцінка успішності студента

Блок (поточна навчальна діяльність)	Максимальна кількість балів
Практичні заняття з 1-го по 17-те	7 балів за кожне практичне заняття
Разом за 17 практичних занять	120
Дифзалік	80
Разом за блок та диф. залік	200

Критерії оцінювання знань

Оцінкою **6,1-7 балів на практичному занятті та 71-80 балів на диф. заліку (А за шкалою ECTS та 5 за національною шкалою)** відповідь студента оцінюється, якщо вона демонструє глибокі знання всіх теоретичних положень і вміння застосовувати теоретичний матеріал для практичного аналізу і не має ніяких неточностей.

Оцінкою **5,1-6 балів на практичному занятті та 61-70 балів на диф. заліку (В та С за шкалою ECTS та 4 за національною шкалою)** відповідь оцінюється, якщо вона показує знання всіх теоретичних положень, вміння застосовувати їх практично, але допускаються деякі принципові неточності.

Оцінкою **4,1 - 5 балів на практичному занятті та 50-60 балів на диф. заліку (D та E за шкалою ECTS та 3 за національною шкалою)** відповідь студента оцінюється за умови, що він знає головні теоретичні положення та може використати їх на практиці.

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Психіатрія і наркологія: підручник / Г.Т. Сонник, О.К. Напреєнко, П86 А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Н.Ю. Напреєнко ; за ред. О.К. Напреєнка. — 3-є вид., випр. — К. : ВСВ «Медицина», 2017. — 424 с.
2. Психіатрія і наркологія : підручник / О. К. Напреєнко, М. І. Винник, І. Й. Влох, О. З. Голубков, О. А. Двірський; ред.: О. К. Напреєнко. - К. : Медицина, 2011. - 527 с. - Бібліогр.: с. 501-504 - укр.
3. Гавенко В.Л. та ін. Психіатрія і наркологія : підручник для студентів вищих мед. навч. закладів III – IV рівнів акредитації / В.Л.Гавенко, В.С.Бітенський, В.А.Абрамов та ін.; За ред. В.Л.Гавенка, В.С.Бітенського. – К. Здоров'я, 2006. – 512 с.
4. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Коростій В.І. Пропедевтика психіатрії. - Харків: Регіон-інформ, 2003.
5. Влох І.Й., Кулик Б.В., Білобровка Р.І., Панас А.Р., Гуль А.Л., Петрина Н.Ю., Рахман Л.В. Довідник з психофармакології для студентів медичних вузів, Львів – 2006. – 56 с.
6. Навчальний посібник з наркології / за ред. д. мед. н. Влох І.Й. – Львів. – 2007. – 70 с.